

Vitale bodem in de praktijk

Minke Siemensma, BodemBreed Forum, 30 januari 2024

Provincie Noord-Brabant

Inhoud

- Beleid Vitale Bodem bij de Provincie Noord-Brabant
- Regionaal Water en Bodem Programma (2022 – 2027)
- BodemUP Brabant
 - Historie
 - Coaching
 - BedrijfsBodemWaterPlan
 - Monitoring
 - Verwaarding
- Vragen / discussie

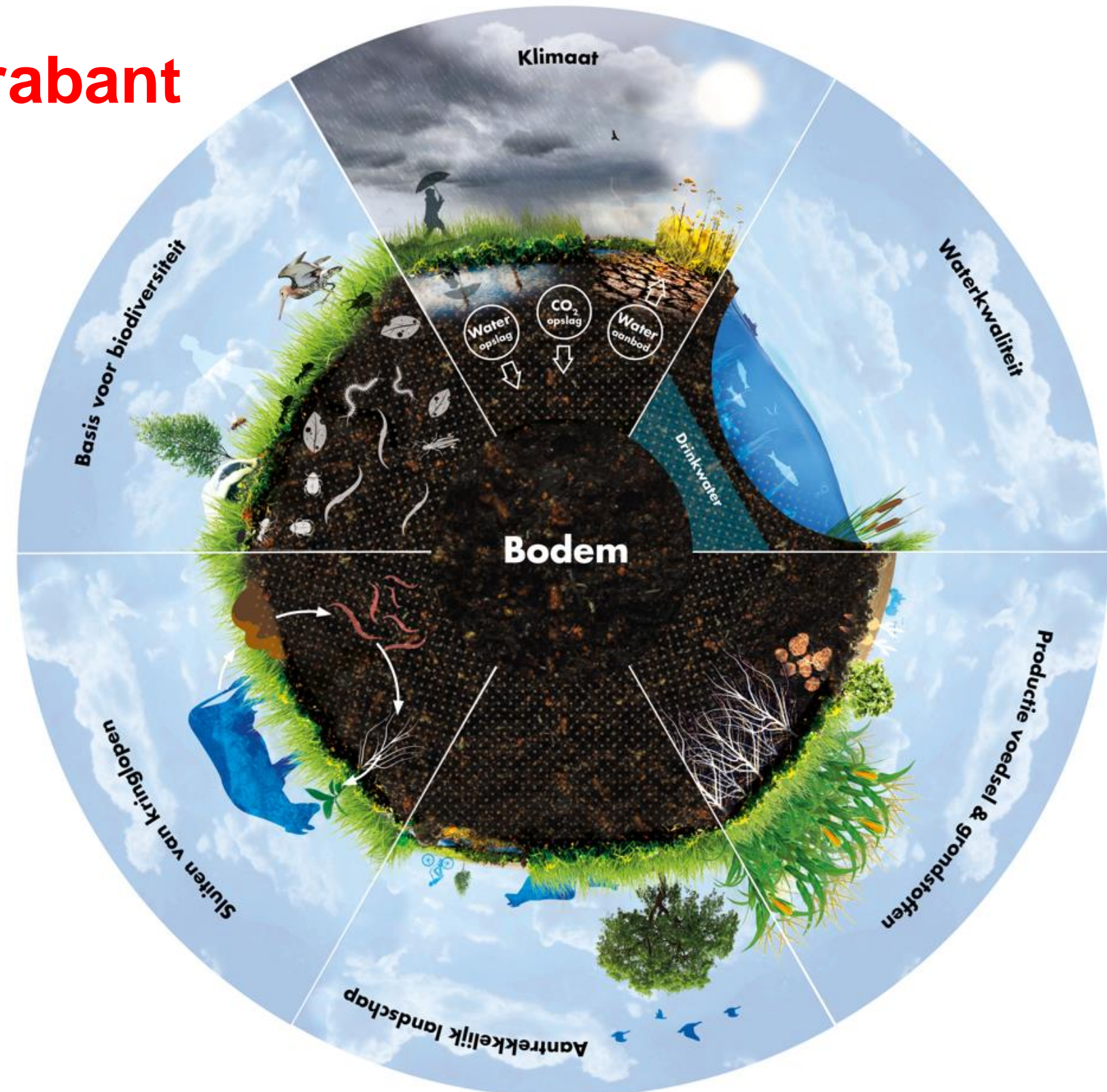

Vitale Bodem Provincie Noord-Brabant

- Sinds 2017 beleid voor Vitale Bodem
 - Uitvoeringsplan Vitale Bodem
- Regionaal Water en Bodem Programma (RWP) 2022-2027
- Focus op landbouwbodems

- 240.000 ha landbouwareaal in Brabant, waarvan ca. 100.000 ha minder vitaal (ca. 40%):
 - Bodemverdichting
 - Gebrek aan bodemleven

Vitale bodem draagt bij aan oplossingen

Regionaal Water en Bodem Programma (2022 – 2027) – vitale bodem

Streven is om:

- de bodemvitaliteit over een zo groot mogelijk areaal te herstellen,
- het bewustzijn over het belang van een vitale bodem toe te laten nemen,
- ecologische principes zoveel mogelijk een centrale plaats in de agrarische bedrijfsvoering in te laten nemen.

Bovenstaand is vertaald in de volgende doelen:

- In 2027 zijn op 27.000 hectaren landbouwgrond in de provincie Noord-Brabant maatregelen genomen die bijdragen aan duurzaam bodembeheer.
- Per jaar nemen 500 mensen deel aan kennisuitwisselingsbijeenkomsten op praktijklocaties.

Regionaal Water en Bodem Programma – Aanpak voor vitale bodem

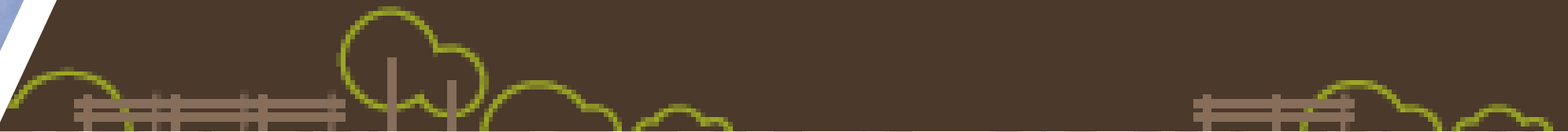
- Kennisontwikkeling, -deling en – verspreiding
- Samenwerking met de onderwijs (MBO, HBO, WO)
- Ondersteunen van onderzoek en innovatie
- Versterken verdienmodellen voor duurzaam bodembeheer
- Herstel werking bodem en watersysteem
- Gebruik maken van digitalisering
- Duurzame gronduitgifte

Bodem UP

Brabant

BodemUP Brabant

- 2000 boeren in Noord-Brabant
- begeleiden bij het nemen van bodemmaatregelen
- bodemcoaches geven advies op maat
- looptijd van 5 jaar (2022–2027)
- circa 30.000 tot 40.000 ha landbouwgrond

- Samenwerking van:
 - waterschap Aa en Maas,
 - waterschap De Dommel,
 - waterschap Brabantse Delta,
 - waterschap Rivierland,
 - Brabant Water en
 - provincie Noord-Brabant.

- Projectleider vanuit provincie: Helga Post

- [BodemUP Brabant | BodemUP Brabant](#)

... und alle per Mail zu informieren. In der Kommunikation kann es dabei zu Missverständnissen kommen, die durch die
 Nutzung von E-Mail und Videokonferenzen noch verstärkt werden können. Ein weiterer Aspekt ist die

2018

Ontstaan van BodemUP 1.0

- 6° NAP: overeenkomst LTO, Vewin, IPO, LNV en I&W, voldoen aan nitraatnorm kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden.
- Brabantse Uitvoeringsovereenkomst (BUO) Partners: Brabant Water, Provincie Noord-Brabant en ZLTO.
- BodemUP als instrument binnen 8 kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden.
- Doel: halen van de nitraatnorm van 50 mg/l

2019

Brabant brede uitrol
(buiten grondwater-
beschermingsgebieden)

2022

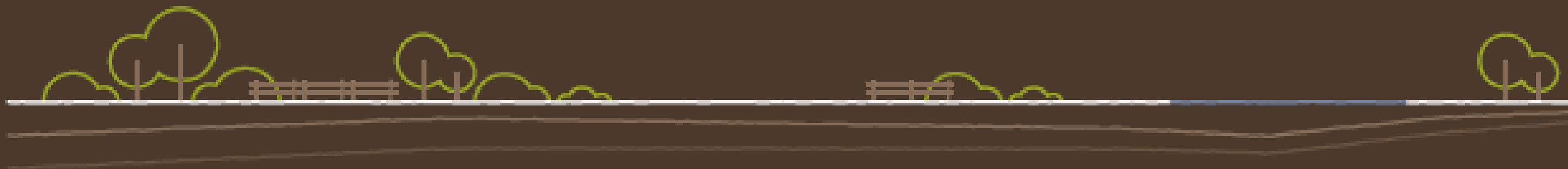
580 deelnemers die
samen meer dan 750
maatregelen namen

Sluit aan bij doelen DAW
(waterkwaliteit,
waterkwantiteit en
betere gewasopbrengst)

2023

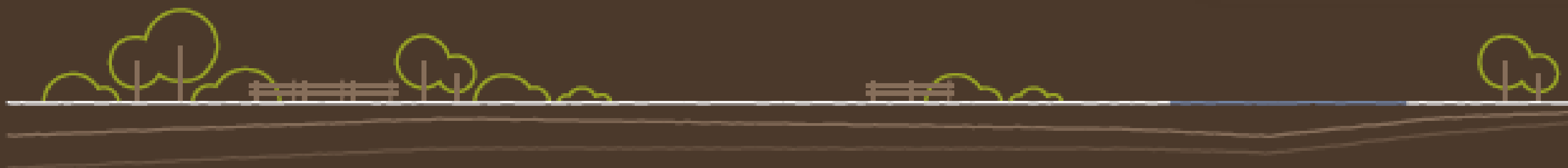
Start BodemUp Brabant

Partners: Provincie Noord-
Brabant, Waterschappen en
Brabant Water
ZLTO wint aanbesteding en start
met uitvoering.

BodemUP Brabant bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Coaching
2. BedrijfsBodemWaterPlan (BBWP)
3. Monitoring
4. Verwaarding

Driejarig programma voor alle BodemUP deelnemers.

driejarig programma voor een BodemUP deelnemer in 2024 (m.u.v. instromers vanaf 2026)				
	Persoonlijke begeleiding (medior coach)	Groepsbijeenkomsten (junior en senior)	Digitaal leren	BodemUP netwerk
Jaar 1	2 huisbezoeken coach	1 groepsbijeenkomst	Volledig aanbod	Alle voordelen
Jaar 2	2 huisbezoeken coach	1 groepsbijeenkomst	Volledig aanbod	Alle voordelen
Jaar 3	1 huisbezoek coach	2 groepsbijeenkomsten	Volledig aanbod	Alle voordelen
Jaar 4+	-	-	Volledig aanbod	Alle voordelen

Persoonlijke begeleiding.

... vindt plaats aan de keukentafel

... wordt uitgevoerd door een medior BodemUP coach

... is gericht op een persoonlijk uitdagend BBWP en zet aan tot actie.

Groepsgewijs leren...

... vindt plaats in vaste groepen op basis van sector en postcode

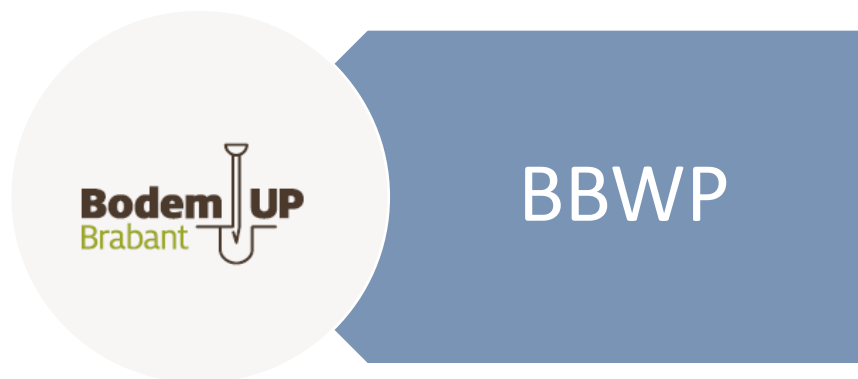
... werkt met 10 deelnemers per groep

... is **onafhankelijk** van in- en uitstroom van deelnemers

... vindt plaats in mei t/m augustus én in september t/m december

... wordt gecoördineerd door een Junior BodemUP coach

... wordt inhoudelijk begeleid door een Senior BodemUP coach

- BedrijfsBodemWaterPlan (BBWP)
- Digitale tool
- Ondersteunt gesprek tussen bodemcoach en agrarische ondernemer
- Juiste maatregelen op de juiste plek (t.b.v. waterkwaliteit, waterkwantiteit en hogere nutriëntenbenutting)

BBWP in 4 stappen

✓ Selecteer je percelen

Kies je percelen en vul de perceelskenmerken in. Weining tijd? Maak dan gebruik van de intelligente schattingen vanuit van het Nationaal Agrarisch Bodem Archief.

✓ Bereken je huidige score

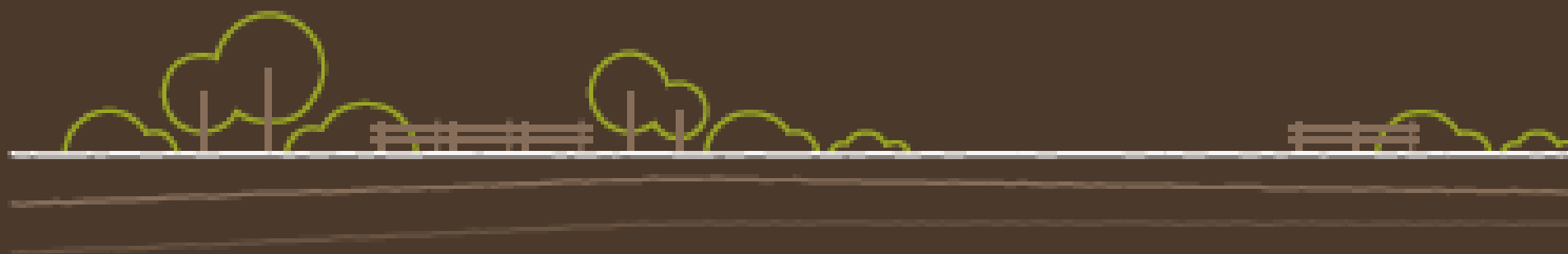
De score laat per perceel zien waar de kansen liggen om bij te dragen aan voldoende en schoon water en een hoge benutting van nutriënten.

✓ Kies je maatregelen

Kies zelf je maatregelen en verbeter je score. We hebben de meest effectieve maatregelen al voor je uitgelicht, maar je kunt zelf maatregelen toevoegen of verwijderen. Geef per maatregel aan of je ze al uitgevoerd hebt of ze dit jaar op de planning staan. Tip: doe dit samen met een bodemcoach of adviseur.

✓ Aantoonbaar en beloonbaar goed boeren

Bij een goede score kun je een beloning krijgen, zoals meer ruimte voor beregening in Noord-Brabant.

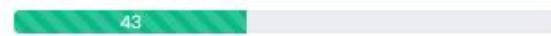
Kansen voor dit perceel

Waterbalans

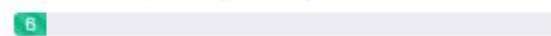
Fosfaatafspoeling naar oppervlaktewater

Stikstofafspoeling naar oppervlaktewater

Stikstofuitspoeling naar grondwater

Nutriëntenbenutting

28

Uw perceelsscore

Geen aanvullende maatregelen nodig

Maatregelen kunnen voor verbetering zorgen

Veel kansen voor maatregelen

Opslaan

Volgend perceel

Bodem Parameters

Plaats bestanden hier of klik om te uploaden

Selecteer een pdf bestand kleiner dan 20 MB.
Aangezien er geen bodemeigenschappen ingevuld zijn, worden er modelschattingen gebruikt. Upload een bodemanalyse om de BBWP score te verbeteren

Bodemeigenschappen

Totaal stikstofgehalte [mg N / kg]

Geschat: 1758

Pw getal [mgP2O5/l]

Geschat: 54.3

P-bodemvoorraad (PAL) [mg P2O5/100g]

Geschat: 60.5

P-plantbeschikbaar [mg P/kg]

Geschat: 3.4

Fosfaatverzadigingsgraad [%]

Geschat: 52.1

Ijzervoorraad [mmol+/kg]

Geschat: 40

Aluminiumvoorraad [mmol+/kg]

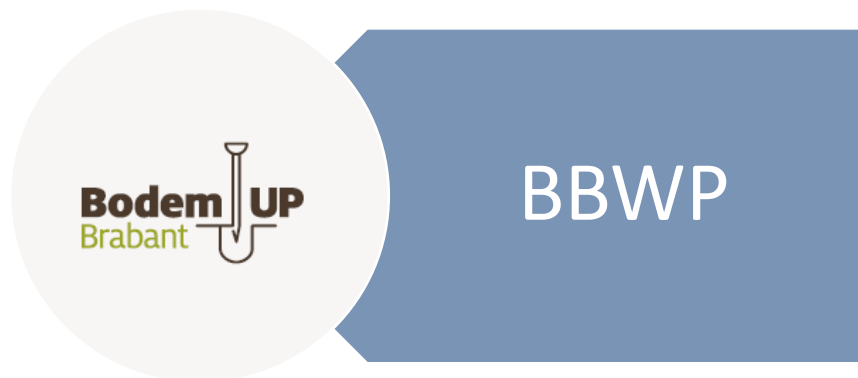
Klei-gehalte [%]

Zandgehalte

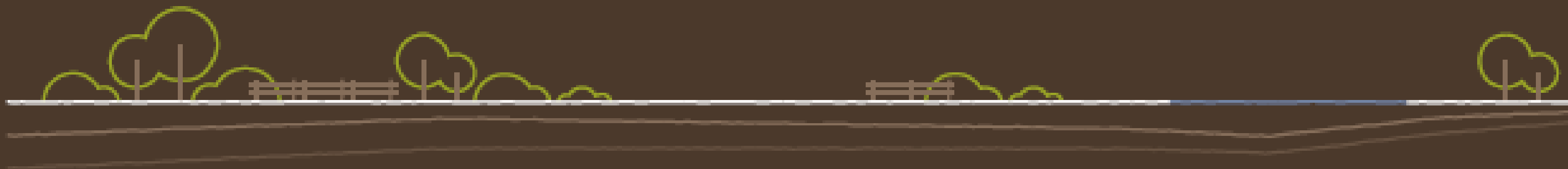
Opslaan en bereken

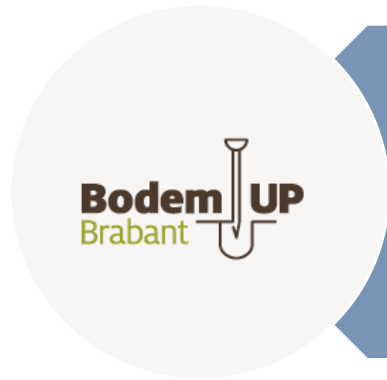
Bedrijfskaart

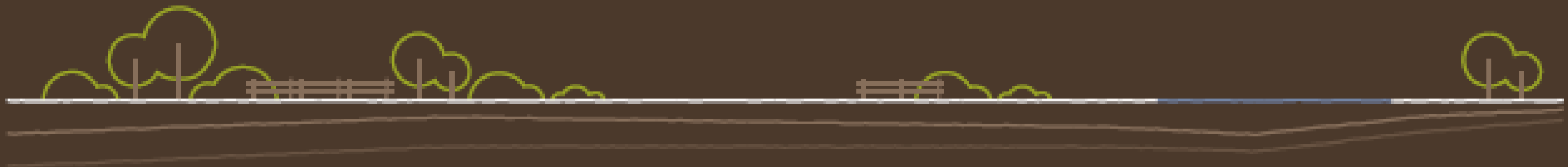
- Vertaling vanuit gebiedsopgave naar handelingsperspectief op het agrarisch bedrijf (open data)
 - Bodemanalyses die zijn gebruikt voor een schatting van de parameters per perceel
 - Perceelskenmerken als grondsoort, maaiveldhoogte, drainage en grondwaterstand
 - Lokale en regionale opgaves voor schoon en voldoende water en een vitale bodem
 - Maatregelen voor een duurzame bodem en hun effectiviteit
- Maatregelen zijn gebaseerd op de [BOOT-lijst maatregelen agrarisch waterbeheer | Deltaplan Agrarisch Waterbeheer](#)

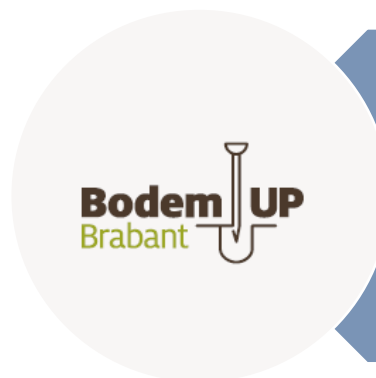

Doorontwikkeling BBWP

- Integratie met de Open Bodem index (KPI bodemkwaliteit)
- Ontwikkeling waterkwantiteitsmodule (t.b.v. beregeningsbeleid)
- Verkenning koppeling met biodiversiteitsmonitor melkveehouderij en Biodiversiteitsmonitor akkerbouw (maatregelen op perceelsniveau vertalen naar KPI's op bedrijfsniveau)

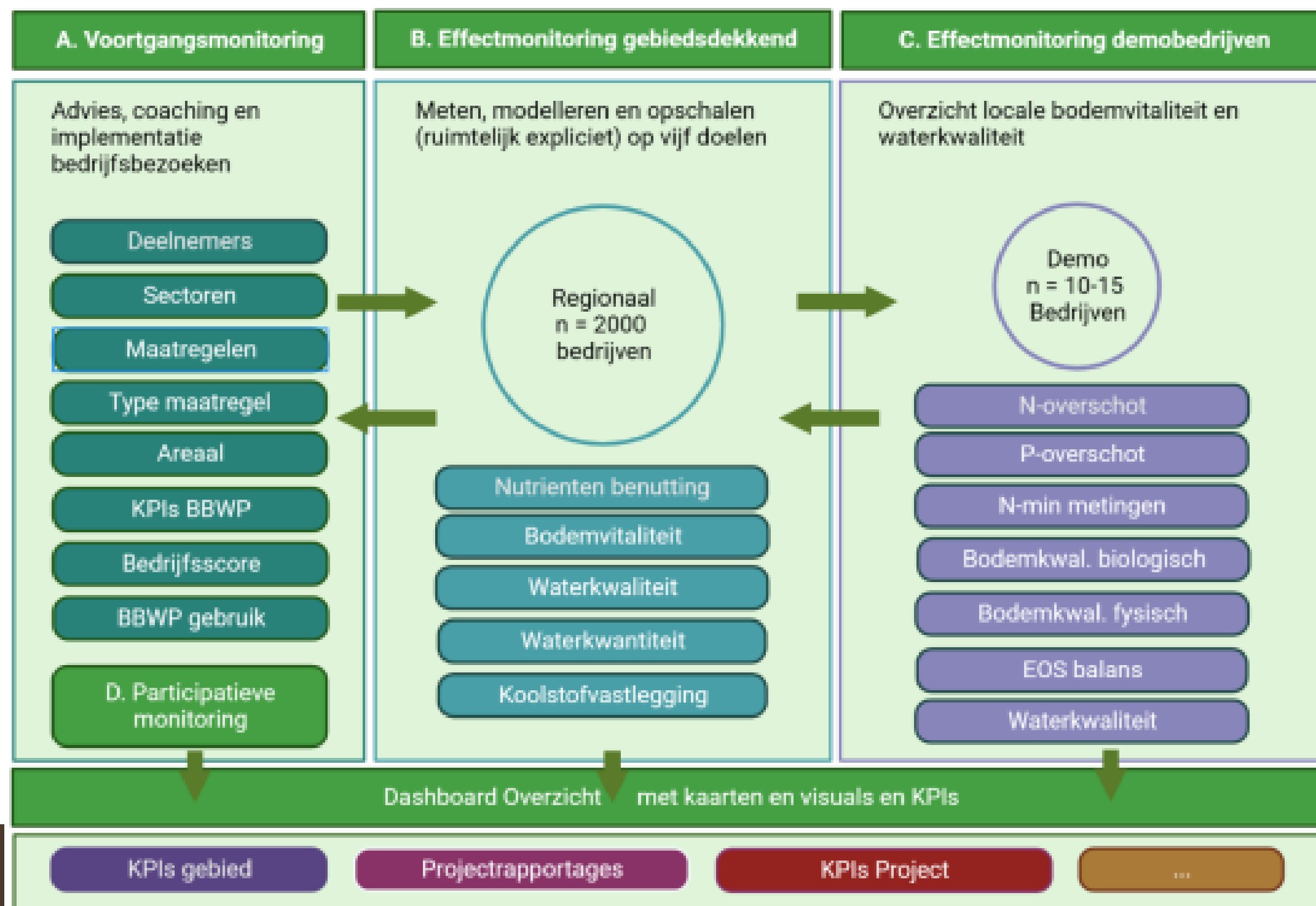

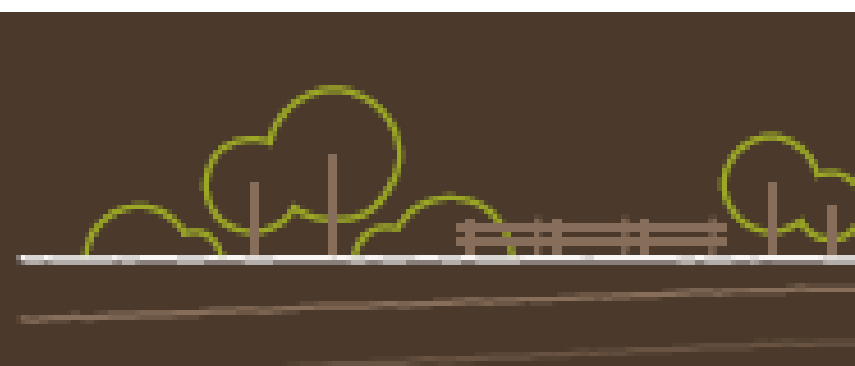
Monitoring

In april 2023 is het [monitoringsplan](#) opgeleverd door LBI, NMI en KWR

- A. Voorgangsmontoring
- B. Effectmonitoring gebiedsdekkend
- C. Effectmonitoring demobedrijven
- D. Participatieve monitoring

Figuur 1: Opzet- en samenhang van de monitoring. Het Dashboard wordt gerealiseerd in het BodemUP onderdeel 'Digitalisering'.

Overzicht

Filter

Reset filters

Jaar

Alle

Maatregel

Alle

Deelstroomgebied

Alle

Oppervlakte percelen

Aantal bedrijven

Aantal maatregelen

Deelname percelen

Details

1234

hectare percelen

Gemiddelde perceelscore

10

0

Deelname bedrijven

Details

1234

bedrijven

Maatregelen

Details

1234

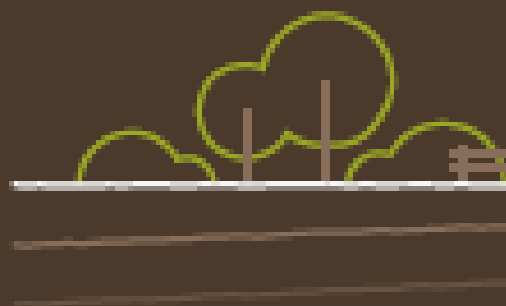
Gerealiseerd

1234

Gepland

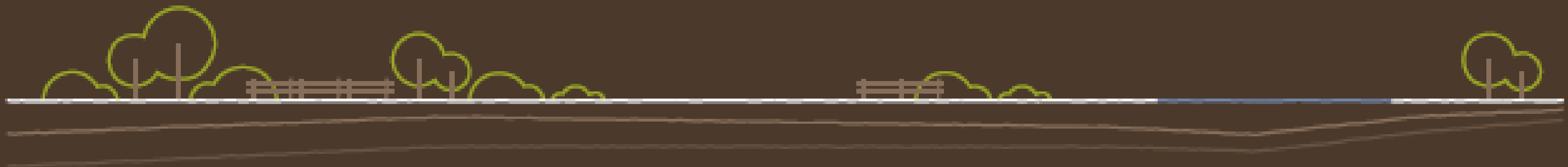
	Gerealiseerde maatregelen	Geplande maatregelen
1	Maatregel X	Maatregel X
2	Maatregel X	Maatregel X
3	Maatregel X	Maatregel X
4	Maatregel X	Maatregel X
5	Maatregel X	Maatregel X

- Voortgang BodemUP via ingevulde BBWP's
- API verbinding tussen NMI en Provincie Noord-Brabant

➤ Verwaarding

- In samenwerking met de sector zoals
 - VanRijsingenGreen en Telersvereniging De Schakel
 - Cosun - Groeikracht
- Inzetten op zoveel mogelijk benutten van kansen voor verwaarding.
- Meer focus op belonen i.p.v. financieren van kosten.
- Waar mogelijk koppeling met het Biodiversiteitsmonitoren Melkvee en Akkerbouw.

NOORD-BRABANT

In Brabant zijn we aan de slag...

**Bedankt voor
uw aandacht**